

પાઠ પાઠ 16

શેર બજાર

ઉદય : પરેશ તારો દીકરો હર્ષ ક્યાં ગયો?

પરેશ : હર્ષ તો મારા ભાઈની ઑફિસે ગયો છે.

ઉદય : ક્યારથી વળી?

પરેશ : જ્યારથી બારમાની પરીક્ષા પૂરી થઈ ત્યારથી ત્યાં જાય છે.

ઉદય : તમારા ભાઈને શાનું કામકાજ છે?

પરેશ : મારા ભાઈની શેર બજારમાં પેઢી છે.

ઉદય : આજકાલ શેર બજારની બોલબાલા છે. જ્યારથી શેર બજાર ઉચકાયું છે ત્યારથી લોકોનું આકર્ષણ એ દિશામાં વધ્યું છે. જો સરળતાથી પૈસો મળશે તો કોણ છોડશે?

પરેશ : પણ આ લાંબું ચાલશે નહીં. જો શેર બજારના ભાવ ઘટી જશે તો બધાં જ પસ્તાશે. જેટલો વધારે ભાવ વધશે તેટલું શેરવાળા માટે સારું થશે.

ઉદય : પરંતુ પૈસો કમાવવા માટે ધંધામાં ધ્યાન આપવું પણ જરૂરી છે. જો આપણે શેર બજાર વિશે સતર્ક ન રહીએ તો મોટું નુકસાન પણ થઈ શકે છે. એટલે જ થોડા દિવસો પહેલાં મધુસુદન એન્ડ કંપની ઊઠી ગઈ.

શેયર-બાજાર

ઉદય : પરેશ તુમ્હારા બેટા હર્ષ કહાં ગયા?

પરેશ : હર્ષ તો મેરે ભાઈ કે ઑફિસ મેં ગયા હૈ.

ઉદય : કબ સે?

પરેશ : જબ સે બારહવીં કી પરીક્ષા પૂરી હુઈ તબ સે વહાં જાતા હૈ.

ઉદય : આપકે ભાઈ કા ક્યા કામકાજ હૈ?

પરેશ : મેરે ભાઈ કી શેયર-બાજાર મેં ડુકાન હૈ.

ઉદય : આજકલ શેયર-બાજાર કા બોલબાલા હૈ. જબ સે શેયર-બજાર તેજી મેં હૈ તબ સે લોગોં કી રુઝાન ડસ દિશા મેં બઢી હૈ. યદી આસાની સે પૈસા મિલેગા તો કૌન છોડેગા?

પરેશ : પર યહ જ્યાદા ચલેગા નહીં. યદી શેયર-બજાર કે ભાવ કમ હો જાઈંગે તો સબી પછતાઈંગે. જિતના જ્યાદા ભાવ બઢેગા ડતના શેયરવાલોં કે લિએ અચ્છા હોગા.

ઉદય : લેકિન પૈસા કમાને કે લિએ કારોબાર મેં ધ્યાન દેના મી જરૂરી હૈ. અગર હમ શેયર-બાજાર કે બારે મેં સતર્ક ના રહેં તો બઢા નુકસાન મી હો સકતા હૈ. ડસી કારણ કુછ દિન પહલે મધુસુદન ઍન્ડ કંપની દીવાલિયા હો ગઈ.

परेश : तें सायुं ज कीधुं. जो धंधामां ध्यान न आपे तो ठीकी ज जाय छे. मारा काकाने पण अक्वार मोट्टुं नुकसान थयुं हतुं.

उदय : भरेभर, शुं भूभ मोट्टुं नुकसान थयुं हतुं?

परेश : हा, हा. अ ज तो में कीधुं.

उदय : जो मारी साथे आवुं थात तो हुं सहन न करी शक्यो होत. शेर अजारमां तो पलकारामां ईज्जत चाली जाय छे.

परेश : तो पण लोकोनी आंभो नथी उधस्ती.

उदय : जो तमारी पासे शेर होय तो हमणं काढशो नहीं.

परेश : मारी पासे जेटली कंपनीओना शेर छे तेटली अधी ज विश्वासनीय छे. जो भाव सारा होत तो हुं अत्यारे देखी नाभत.

उदय : हा, जो शेर अजारमां तेज होत तो हुं पण मारी पासे पडेला शेर देखी नाभत. सारुं जणव शुं तारो दीकरो हर्ष पण शेर अजारनी वातोमां रस ले छे?

परेश : जो ते शेर अजारनी वातोमां रस लेतो होत तो हुं भुश थात. तेने व्यापारमां पण रस नथी. तेने तो नाचुं, गावुं, नाटक जोवां अने अभिनय करवो जेवी ललित कलाओमां ज रस छे.

परेश : तुम ने तो ठीक ही कहा। अगर कारोबार में ध्यान नहीं देंगे तो दीवालिया भी हो जाते हैं। मेरे चाचा का भी एक बार बड़ा नुकसान हुआ था।

उदय : सचमुच, क्या बहुत बड़ा नुकसान हुआ था?

परेश : हाँ, हाँ। वही तो मैंने कहा।

उदय : अगर मेरे साथ ऐसा होता तो मैं सहन नहीं कर सकता। शेयर-बाजार में तो पलभर में इज्जत चली जाती है।

परेश : फीर भी लोगों की आँखें नहीं खुलती।

उदय : यदि आपके पास शेयर हों तो अभी निकालना (बेचना) नहीं।

परेश : मेरे पास जितनी कंपनियों के शेयर हैं वे सभी विश्वासनीय हैं। यदि भाव अच्छे होते तो मैं अभी बेच डालता।

उदय : हाँ, अगर शेयर-बाजार में तेजी होती मेरे पास पड़ेहुए शेयर बेच डालता। अच्छा, बताओ क्या तुम्हारा बेटा हर्ष भी शेयर-बाजार की बातों में दिलचस्पी लेता है?

परेश : अगर वह शेयर-बाजार की बातों में दिलचस्पी लेता होता तो मैं खुश होता। उसको व्यापार में भी रुची नहीं है। उसको तो नाचना, गाना, नाटक देखना और खेलना जैसी ललीत कलाओं में ही दिलचस्पी है।

ઉદય : એ તો ઘણી સારી વાત છે. પૈસા કમાવવામાં તો ઘણા લોકો ઉત્સુક રહે છે. તારો હર્ષ તો કલા માટે પોતાનું જીવન સમર્પિત કરવા ઈચ્છે છે. જો કલાકારો ન હોત તો આ દુનિયા કેટલી નીરસ હોત? શું તે આ વિશે ક્યારેય વિચાર્યું છે?

પરેશ : હા, હા. એટલે જ તો મેં હર્ષને પોતાની પસંદના માર્ગ પર ચાલવા દીધો છે.

ઉદય : આ તેં સારું જ કર્યું છે. ખ્યારથી લોકોનું ધ્યાન વગર મહેનતની કમાણી તરફ વળ્યું છે ત્યારથી પ્રામાણિકતા ગાયબ થઈ ગઈ છે. પણ હર્ષ તો તે લોકો જેવો નથી. જો તે સાચા હૃદયથી કલાની ઉપાસના કરશે. તો તે અવશ્ય એક મોટો કલાકાર બની શકે છે. પછી તો નામ અને પૈસો બંને સાથે-સાથે કમાશે.

પરેશ : જેવી ભગવાનની ઈચ્છા.

ઉદય : यह तो बहुत अच्छी बात है। पैसे कमाने में तो बहुत लोग उत्सुक रहते हैं। तुम्हारा हर्ष तो कला के लिए अपना जीवन समर्पित करना चाहता है। यदि कलाकार नहीं होते तो यह दुनियाँ कितनी नीरस होती? क्या तुमने इस के बारे में कभी सोचा है?

परेश : हाँ, हाँ। इसीलिए तो मैंने हर्ष को अपने पसंद के रास्ते पर चलने दिया है।

उदय : यह तुमने ठीक ही किया है। जब से लोगों का ध्यान बिना महेनत की कमाई की ओर मुड़ा है तब से प्रामाणिकता गायब हो गई है। लेकिन हर्ष तो उन लोगों जैसा नहीं है। वह कलाकार बनना चाहता है। यदि वह सच्चे दिल से कला की उपासना करेगा तो वह बेशक एक बड़ा कलाकार बन सकता है। फिर तो नाम और पैसा दोनों साथ-साथ कमाएगा।

परेश : जेसी भगवान की इच्छा।

શબ્દાર્થ

ગુજરાતી શબ્દ

શેર બજાર
પેઢી
બોલબાલા
ઉચ્ચાણું છે
આકર્ષણ
દિશા
ભાવ
ઊઠી જવું
પલકારામાં

હિંદી અર્થ

શેયર-બાજાર
દુકાન
બોલબાલા
તેજી મેં છે/ઉછલા છે
રુઝાન
દિશા
ભાવ
દીવાલિયા હો જાના
પલભર મેં

ઉઘાડવી	ખોલના
વિશ્વસનીય	વિશ્વસનીય
નાખીશ	ડાલૂંગા
ધંધો	ધંધા
ટકા	પ્રતિશત
સ્થિર થવું	જમજાના/સ્થિર હોના
મહેનત	મેહનત
ઓળખાણ	પરખ/પહચાન
રોડપતી/ભિખારી	રોડપતિ/ભિખારી
મોં બતાવવા જેવું ન રહેવું (કહેવત)	મુંહ દિખાને લાયક ન રહના (મુહાવરા)
આંખ ઉઘાડવી (કહેવત)	આંખેં ખુલના (મુહાવરા)

અભ્યાસ

I નીચે દિે ગુ વાક્યોં કા અભ્યાસ કીજિે ।

1.
 - 1) બ્યારથી બારમાની પરીક્ષા પૂરી થઈ ત્યારથી ત્યાં જાય છે.
 - 2) બ્યારથી શેર બજાર ઉચકાયું છે ત્યારથી લોકોનું આકર્ષણ એ દિશામાં વધ્યું છે.
 - 3) બ્યારથી લોકોનું ધ્યાન વગર મહેનતની કમાણી તરફ વળ્યું છે ત્યારથી પ્રામાણિકતા ગાયબ થઈ ગઈ છે.
2.
 - 1) જેટલો વધારે ભાવ વધશે તેટલો ઘટશે.
 - 2) જેટલું પૈસાનું મહત્ત્વ વધ્યું છે તેટલું શિક્ષણનું સ્તર ઘટ્યું છે.
 - 3) જેટલું ભણ્યો તેટલું સાચું.
3.
 - 1) જો શેર બજારના ભાવ ઘટી જશે તો બધાં જ પરસ્તાશે.
 - 2) જો ધંધામાં ધ્યાન ન આપે તો ઊઠી જ જાય.
 - 3) જો તમારી પાસે શેર હોય તો હમણાં કાઢશો નહીં.
 - 4) જો તે શેર બજારની વાતોમાં રસ લેતો હોત તો હું ખુશ થાત.
 - 5) જે ભાગ્યમાં હશે તો જરૂર તેમ થશે.
 - 6) જો કલાકારો ન હોત તો આ દુનિયા કેટલી નીરસ હોત

II કોષ્ટક મેં દિે ગુ શબ્દોં મેં સે ઉપયુક્ત શબ્દ ચુનકર વાક્યોં કી પૂર્તિ કીજિે ।

(જો...તો, બ્યારથી...ત્યારથી, જેટલું...તેટલું, જેમ...તેમ, જેવું...તેવું, જેવી...તેવી)

- 1) _____ બારમાની પરીક્ષા પૂરી થઈ _____ ત્યાં જાય છે.
- 2) _____ ભાગ્યમાં હશે _____ જરૂર તેમ થશે.

- 3) _____ પૈસાનું મહત્ત્વ વધ્યું છે _____ શિક્ષણનું સ્તર ઘટ્યું છે.
- 4) _____ વાલે _____ લણે એ ઈશ્વરી ન્યાય છે.
- 5) _____ કરણી _____ ભરણી.
- 6) _____ તું મારો ભાઈ છે _____ તે પણ મારો ભાઈ છે.

III કોષ્ટક મેં દિે ગુ હિંદી શબ્દોં કે સમાનાર્થક ગુજરાતી શબ્દોં કા પ્રયોગ કર નીચે દિે ગુ વાક્ય પૂરે કીજિે ।

- 1) _____ બારમાની પરીક્ષા પૂરી થઈ ત્યારથી ત્યાં જાય છે. (જબ સે)
- 2) _____ તમારી પાસે શેર હોય તો હમણાં કાઢશો નહીં. (યદિ)
- 3) જ્યારથી શેર બજાર ઉચકાયું છે _____ લોકોનું આકર્ષણ એ દિશામાં વધ્યું છે. (તબ સે)
- 4) જેવી કરણી _____ ભરણી. (વૈસી)
- 5) _____ વાવશો તેવું લણશે. (જૈસા)
- 6) _____ તમે આવ્યા હોત તો આપણે લગ્નમાં જરૂર જાત. (યદિ)

IV ઉદાહરણ કે અનુસાર દિે ગુ વાક્ય પૂરે કીજિે ।

1. ઉદાહરણ: _____ ઘંઘામાં ધ્યાન ન આપે _____ ઘંઘામાંથી ઊઠી જવાય.
જો ઘંઘામાં ધ્યાન ન આપે તો ઘંઘામાંથી ઊઠી જવાય.
 - 1) _____ તમે પૌષ્ટિક ખોરાક ન ખાઓ _____ બિમાર પડશો.
 - 2) _____ ભાગ્યમાં હશે _____ જરૂર તેમ થશે.
 - 3) _____ તમારી પાસે શેર હોય _____ હમણાં કાઢશો નહીં.
 - 4) _____ તેણે અભ્યાસ કર્યો હોત _____ તે શિક્ષક હોત.
2. ઉદાહરણ: _____ લોકોનું ધ્યાન વગર મહેનતની કમાણી તરફ વળ્યું છે
પ્રામાણિકતા મરી પરવારી છે.
જ્યારથી લોકોનું ધ્યાન વગર મહેનતની કમાણી તરફ વળ્યું છે
ત્યારથી પ્રામાણિકતા મરી પરવારી છે.
 - 1) _____ શેર બજાર ઉચકાયું છે _____ લોકોનું આકર્ષણ એ તરફ વધ્યું છે.
 - 2) _____ બારમાની પરીક્ષા પૂરી થઈ _____ ત્યાં જાય છે.
 - 3) તે _____ કસરત કરે છે _____ તેની તબિયત સારી છે.

V પાઠ કે આધાર પર નીચે દિે ગુ વાક્ય પૂરે કીજિે ।

- 1) જેટલો વધારે ભાવ _____.
- 2) જો મારી સાથે આવું થાત _____.
- 3) જ્યારથી બારમાની પરીક્ષા પૂરી થઈ _____.

- 4) જો તે સાચા હૃદયથી કલાની ઉપાસના_____.
- 5) જો તમારી પાસે શેર હોય તો_____.

VI બારીં ઓર દિઁ ગઁ વાક્યાંશોં કા ઢાહિની ઓર દિઁ ગઁ વાક્યાંશોં કે સાથ સહી મિલાન કર વાક્ય બનાઙ્ઁ.

	(ક)		(ખ)
1)	જો ભાગ્યમાં હશે..	-	તો તેને સારી નોકરી મળી હોત.
2)	જેવું વાવે.....	-	ત્યારથી ત્યાં જાય છે.
3)	જેમ માગશે...	-	તો જરૂર તેમ થશે.
4)	જ્યારથી બારમાની પરીક્ષા પૂરી થઈ...	-	તેમ આપીશું.
5)	જો તે ભણ્યો હોત...	-	તેવું લણે.

VII ઉઢાહરણ કે અનુસાર નીચે દિઁ ગઁ વાક્યોં કે લિંગ-વચન બઢલકર વાક્ય પૂરે કીઙ્ઁ.

(જેટલું-તેટલું, જેટલો-તેટલો, જેટલી-તેટલી)

ઉઢાહરણ: _____ સસ્તો છે મોંઘો છે.

જેટલો સસ્તો છે તેટલો મોંઘો છે.

1. 1) _____ સસ્તી છે મોંઘી છે.
2) _____ સસ્તું છે મોંઘું છે.

2. (જેવી-તેવી, જેવું-તેવું, જેવો-તેવો)

ઉઢાહરણ: _____ દેશ વેશ.

જેવો દેશ તેવો વેશ.

- 1) _____ કરણી _____ ભરણી.
2) _____ કરે _____ પામે.

VIII ઉઢાહરણ કે અનુસાર રેખાંકિત શબ્ઢ કે સ્થાન પર દિઁ ગઁ પ્રત્યેક સર્વનામ કા પ્રયોગ કર વાક્ય બનાઙ્ઁ.

ઉઢાહરણ: જો તમારી પાસે શેર હોય તો હમણાં કાઢશો નહીં.

તારી
મારી
અમારી
તેની
તેમની

IX नीचे दिए गए गुजराती कहावतों और मुहावरों के हिंदी अर्थ दीजिए।

- 1) જેવી ભગવાનની ઈચ્છા.
- 2) મોં બતાવવા જેવું ન રહેવું.
- 3) આંખ ઉઘડવી.

पढ़िए और समझिए

ગુજરાતી નામે વેપારી

અમે બંને ભાઈઓએ મળીને જ્યારથી અમારો સ્વતંત્ર વ્યવસાય શરૂ કર્યો છે. ત્યારથી અમારી પરિસ્થિતિ ઘણી સુધરી છે. જો પ્રવીણ આજ ખંતથી કામ કરશે તો અમારી પેઢી જોતજોતામાં આગળ આવી જશે. જ્યારથી અમે ગુજરાતમાં વેપાર વધાર્યો છે ત્યારથી તો અમને પણી પીવાની પણ ફુરસદ મળતી નથી. ધંધાનો જેટલો વિકાસ થઈ શકે તેટલો કરવાની અમારી ઈચ્છા છે. જ્યારથી ગુજરાતનો આર્થિક વિકાસ થયો છે ત્યારથી ગુજરાતના ઉદ્યોગોને સારું બળ મળ્યું છે. જો અમારા નાનાભાઈ મહેશની ઈચ્છા હશે તો તેને પણ ધંધામાં સાથે લઈશું. પૈસો જેટલો વેપારમાં કમાઈ શકાય છે તેટલો નોકરી કરવાથી મળે નહીં. વેપારમાં જ લક્ષ્મીનો વાસ છે એમ કહેવાય છે. આપણે ગુજરાતીઓ તો આમે વેપારીઓ છીએ. વેપાર આપણી નસમાં છે.

शब्दार्थ

ગુજરાતી શબ્દ	हिंदी अर्थ
વ્યવસાય	व्यवसाय
ખંત	धैर्य
જોતજોતામાં	देखते-देखते
ફુરસદ	फुरसद
ઉદ્યોગ	उद्योग
વધાર્યો	बढ़ाया
બળ	बल
લક્ષ્મી	लक्ष्मी
વાસ	निवास
આમે	ऐसे भी
નસમાં	नस में

અભ્યાસ

I અનુચ્છેદ કે આધાર પર નીચે દિે ગણ પ્રશ્નો કે ઉત્તર ઢીજિે ।

- 1) પ્રવિણ અને તેના ભાઈની પરિસ્થિતિ ક્યારથી સુધરી છે?
- 2) પ્રવીણ શી રીતે કામ કરે છે?
- 3) બંને ભાઈઓને પાણી પીવાની ફુરસદ ક્યારથી નથી મળતી?
- 4) ગુજરાતનો આર્થિક વિકાસ થયો ત્યારથી શો ફેર પડ્યો છે?
- 5) પૈસો વધુ શામાં કમાઈ શકાય છે?
- 6) મહેશ કોણ છે?

II નીચે દિે ગણ શબ્દો કે સમાનાર્થક ગુજરાતી શબ્દ ઢીજિે ।

ઘૈર્ય, બઢાયા, નિવાસ, ઢેખતે-ઢેખતે, બહાવ, પ્રતિશત, પરખ, ભિખારી, ઢીવાલીયા હો જાના, ખોલના, પલ ભર મેં ।

III અનુચ્છેદ કે આધાર પર કોષ્ટક મેં ઢિે ગણ શબ્દો મેં સે ઉપયુક્ત શબ્દ ઢુન કર વાક્ય પૂરે કીજિે ।

- 1) ઢેપાર ગુજરાતીઓની _____ છે. (નસમાં, મગજમાં, હૃદયમાં)
- 2) _____ જ લક્ષ્મીનો વાસ છે. (ખેતીમાં, ઢેપારમાં, નોકરીમાં)
- 3) અમદાવાદના ઉઘોગોને સારું _____ મળ્યું છે. (બળ, શક્તિ, તાકાત)
- 4) અમે સ્વતંત્ર વ્યવસાય શરૂ કર્યો છે ત્યારથી અમારી _____ ઘણી સુધરી છે. (આવક, શોભા, પરિસ્થિતિ)
- 5) ગુજરાતમાં ઢેપાર શરૂ કર્યો છે ત્યારથી અમને _____ ફરસદ મળતી નથી. (જમવાની, સુવાની, પાણી પીવાની)

IV હિંદી મેં અનુવાદ કીજિે ।

જો કોમ્પ્યુટરની શોધ ન થઈ હોત તો દુનિયા કેવી હોત? તેથી જ કહી શકાય કે આજના આધુનિક યુગમાં કોમ્પ્યુટર એક ખૂબ જ અગત્યનું સાધન છે. જ્યારે કોમ્પ્યુટરની શોધ થઈ ન હતી ત્યારે પણ આપણું બધું કામ થતું હતું. જેમ-જેમ વૈજ્ઞાનિક શોધો થતી ગઈ તેમ-તેમ આપણી ભૌતિક સગવડો અને અપેક્ષાઓ પણ વધતી ગઈ. જ્યારે ચાર્લ્સ બાઈબે કોમ્પ્યુટરની શોધ કરી ત્યારે મનુષ્યએ વિજ્ઞાન ક્ષેત્રે હરણફાળ ભરી ઈન્ટરનેટ પર ઈ-મેલથી લઈને ઘરની ઢેખરેખ રાખનાર એક વ્યક્તિ તરીકે કોમ્પ્યુટર આજે આપણી પાસે છે. ઈન્ટરનેટ ઢારા દુનિયાના ગમે તે ખૂણામાંથી ગમે ત્યાં સંપર્ક સાધી શકાય છે અને તેથી જ ઈ-ગવર્નન્સ, ઈ-કોન્ફરન્સ, ઈ-શોપિંગ જેવી અનેક સુવિધાઓ આપણી પાસે છે. જો કોમ્પ્યુટર ન હોત તો કદાચ દુનિયા આટલી સુવિધાજનક અને ઝડપી ન હોત.

જો આપણને કોઈ વસ્તુથી લાભ થાય છે તો કેટલાક ગેરલાભ પણ થાય

છે. જેમ કે ઈન્ટરનેટ વાયરસ, પોર્નોગ્રાફિક વેબસાઈટ જેવા દૂષણો પણ છે. ઈન્ટરનેટ વાયરસ ઘણા બધાં કોમ્પ્યુટરને એક સાથે ઠપ્પ કરી શકે છે. અત્યારનાં બાળકો કોમ્પ્યુટર પર ગેમ રમ્યા કરે છે અને ઈન્ટરનેટ સર્ફિંગ કરે છે. જેની ખૂબ જ ખરાબ અસર પડે છે. બાળકો પરંપરાગત શારીરિક વ્યાયામની રમતોને ભૂલી રહ્યો છે અને કોમ્પ્યુટર ગેમ દ્વારા પોતાની આંખો ખરાબ કરે છે. જો ગેમ તેમના મગજને કસે છે તો અમુક મારધાડવાળી ગેમ તેમના માટે હાનિકારક પણ બને છે. ઈન્ટરનેટ પર પોર્નોગ્રાફિક સાઈટ જોઈને બાળકો પર ખરાબ અસર પડે છે.

આજે ઓફિસોમાં અનેક પ્રકારનું કામ એક જ વ્યક્તિ કોમ્પ્યુટર પર સરળતાથી કરી શકે છે. જે રીતે કોમ્પ્યુટર આપણા રોજિંદા જીવનમાં ઘર કરી ગયું છે તે જોતાં લાગે છે કે ઘણા લોકોનું જીવન કોમ્પ્યુટર વગર અધુરું છે. આથી કહી શકાય કે જેટલું કોમ્પ્યુટર ઉપયોગી છે તેટલું તે નુકસાન પણ કરે છે.

શોધ
બધું
ભૌતિક
સગવડ
અપેક્ષા
હરણફાળ ભરવી

V ગુજરાતી મેં અનુવાદ કીજિએ ।

જિતના હમ પશ્ચિમી સમ્યતા સે જુઢ રહે હેં ઉતના હમ ભારતીય સંસ્કૃતિ સે કટ રહે હેં । હમારી જીવન શૈલી કઠિન હોતી જા રહી હૈ । હમારી આવશ્યકતાએં બઢ રહી હેં । જબસે હમારે યહાં વિદેશી આવશ્યકતાએં બઢ રહી હેં, જબસે હમારે યહાં વિદેશી ચમક દમક બઢી હૈ તબ સે હમારી નરૂં પીઢી ઉસકી દીવાની હોગરૂં હૈ ।

યદિ આવશ્યકતાએં બઢી હેં તો મહંગારૂં હૈ બઢી હૈ । યદિ મહંગારૂં ઇસી પ્રકાર બઢતી રહેગી તો હમેં અપની કાર્યશક્તિ હી બઢાની પઢેગી । જૈસી હમારી જીવન શૈલી હોગી વૈસી હમારી સમ્યતા હોગી ।

જબસે હમને સમ્યતા કી યહ નરૂં શૈલી અપનારૂં હૈ તબ સે હમ અપની પરમ્પરાગત ભારતીય શૈલી ભૂલને લગે હેં । હમારા ખાન-પાન, રહન-સહન, આચાર-વ્યવહાર સબ બદલ ગયા હૈ ।

આવશ્યકતાએં બઢને ઓર આમદની ઘટ જાને સે હમારી ચિંતાએં બઢી હેં । શિક્ષા કા પ્રસાર બઢા હૈ । કિંતુ શિક્ષા કે સાથ રોજગાર નહીં બઢા । યદિ ઇસી પ્રકાર બેરોજગારી બઢતી રહી તો હમારી ચિંતાએં હી બઢતી રહેંગી । જૈસે જૈસે હમારી પીઢી શિક્ષિત હો રહી હૈ વૈસે-વૈસે ઉસ મેં બેરોજગારી હી બઢ રહી હૈ ।

आप सोचिए यदि इसी प्रकार हमारे देश की पीढ़ी बेरोजगारी के कारण बेकार होती गई तो वह भटक जाएगी। न नौकरी, न व्यापार, दोनों नहीं हैं। दोनों के लिए धन चाहिए। जितना गुड़ उतना मीठा। इसी कहावत के अनुसार जिस के पास जितनी दौलत होगी उसे उतनी ही अच्छी नौकरी मिलेगी। जैसे नेता जैसे केता। नेता भी समाज सेवी नहीं रहे और केता भी अपनी सीमा छोड़कर अपना सर्च बढ़ा रहे हैं।

पूरे बाज़ार का संचालन शेयर-बाजार के हाथों में आ गया है। जैसे-जैसे शेयर-बाजार भाव गिरते-बढ़ते हैं वैसे-वैसे पूरा व्यापार मंहगा सस्ता हो जाता है। इस प्रकार बाजार भी अब अस्थिर हो गया है।

VI दहेज प्रथा के बारे में अपने विचार प्रकट करते हुए गुजराती में एक अनुच्छेद लिखिए।

टिप्पणियाँ

I इस पाठ में निम्न प्रकार के वाक्यों का परिचय दिया गया है।

1) જો સરળતાથી પૈસો મળશે તો કોણ છોડશે?	यदि आसानी से पैसा मिलेगा तो कौन छोड़ेगा?
2) જો શેર બજારના ભાવ ઘટી જશે તો બધા જ પરતાશે.	यदि शेयर-बाजार के भाव कम हो जाएँगे तो सभी पछताएँगे।
3) જો આપણે શેર બજાર વિશે સતર્ક ન રહીએ તો મોટું નુકસાન પણ થઈ શકે છે.	अगर हम शेयर-बाजार के बारे में सतर्क ना रहे तो बड़ा नुकसान भी हो सकता है।
4) જો ધંધામાં ધ્યાન ન આપે તો ઊઠી જ જાય છે.	अगर कारोबार में ध्यान नहीं देते तो दीवालिया ही हो जाता है।

उपर्युक्त वाक्यों में रेखांकित शब्द 'જો...તો' (जो...तो) का प्रयोग हिंदी के 'यदि 'तो'/'अगर...तो' के समान हैं और ऐसे वाक्य शर्तबद्ध होते हैं। 'જો' (यदि) से प्रारंभ होने वाला उपवाक्य कारण वाचक होता है। और 'તો' (तो) से प्रारंभ होनेवाला उपवाक्य परिणाम बोधक होता है।

II अब नीचे दिए गए वाक्यों पर ध्यान दी जाए।

1) જો તે શેર બજારની વાતોમાં રસ લેતો હોત તો હું ખુશ થાત.	अगर वह शेयर बाजार की बातों में दिलचस्पी लेता होता तो मैं खुश होता।
2) જો કલાકારો ન હોત તો આ દુનિયા કેટલી નિરસ હોત?	यदि कलाकार नहीं होते तो यह दुनिया कितनी नीरस होती?
3) જો તેણે સારી રીતે વાંચ્યું હોત તો સારા ગુણ આવ્યા હોત.	अगर उसने अच्छी तरह पढ़ा होता तो अच्छे अंक आए होते।

उपर्युक्त वाक्यों में रेखांकित किए गए शब्द प्रयोग हिंदी के 'यदि होता तो' के समान हैं। ये भी एक प्रकार के शर्तबद्ध वाक्य हैं। लेकिन 'भूतकाल में जो होना था वह क्यों नहीं हुआ, इसका कारण इन वाक्यों के शर्तबद्ध प्रयोगों से स्पष्ट होता है।

उदाहरण:

1) જો તેણે સારી રીતે મહેનત કરી હોત તો તે પરીક્ષામાં પાસ થઈ ગયો હોત.

अगर उसने अच्छी तरह मेहनत की होती तो वह परीक्षा में पास हो गया होता।
इस का अर्थ है कि, उसने परीक्षा से पहले अच्छी तरह मेहनत नहीं की इसलिए वह पास नहीं हो सका।

3.	1) <u>ખ્યારથી</u> લોકોનું ધ્યાન વગર મહેનતની કમાણી તરફ વળ્યું છે <u>ત્યારથી</u> પ્રામાણિકતા ગાયબ થઈ ગઈ છે.	<u>जब से</u> लोगों का ध्यान बिना मेहनत के पैसे की ओर हुआ है <u>तबसे</u> प्रामाणिकता मर चुकी है।
	2) <u>ખ્યારથી</u> બારમાની પરીક્ષા પૂરી થઈ <u>ત્યારથી</u> ત્યાં જાય છે.	<u>जब से</u> मेट्रिक की परीक्षा पूरी हुई <u>तब से</u> वहाँ जाता है।
	3) <u>ખ્યારથી</u> શેર બજાર ઉચકાયું છે <u>ત્યારથી</u> લોકોનું આકર્ષણ એ દિશામાં વધ્યું છે.	<u>जब से</u> शेयर-बाजार तेजी में है <u>तब से</u> लोगो की रुझान उस दिशा में बढ़ी हैं।

उपर्युक्त वाक्य हिंदी के 'जब से - तब से' के प्रयोग के समान हैं। गुजराती में 'ખ્યારથી...ત્યારથી' का प्रयोग कर ऐसे वाक्य बनते हैं। ऐसा प्रयोग क्रियाओं के होने के समय का बोध करता है।

4.	1) જેટલો ભાવ વધશે તેટલો ઘટશે.	<u>जितना</u> ही भाव बढ़ेगा <u>उतना</u> ही कम होगा।
	2) જેટલું ભણ્યો તેટલું સાચું.	<u>जितना</u> पढ़ेगा <u>उतना</u> सही।
	3) જેટલું પૈસાનું મહત્ત્વ વધ્યું છે તેટલું શિક્ષણનું સ્તર ઘટ્યું છે.	<u>जितना</u> पैसे का महत्त्व बढ़ा है <u>उतना</u> शिक्षा का स्तर कम हुआ है।

उपर्युक्त वाक्य हिंदी के 'जितना.... उतना' के प्रयोग के समान हैं। गुजराती में (जेटलो...तेटलो) 'જેટલું...તેટલું' का प्रयोग कर ऐसे वाक्य बनते हैं। हिंदी की ही तरह लिंग-वचन के अनुसार इनके रूप बदलते हैं। जैसे 'જેટલો...તેટલો', 'જેટલી...તેટલી' (जेटलो-तेटलो), 'જેટલું...તેટલું' (जेटली-तेटली)। इस प्रकार के प्रयोग परिमाण बताने के लिए होते हैं।